

Opvolging van het vierde plan ter bestrijding van armoede en ongelijkheden- Rapport meso- indicatoren

---

Een publicatie van:

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid

Kruidtuinlaan 50 bus 165
B-1000 Brussel
+32 2 508 85 85
vraag@mi-is.be
www.mi-is.be

Volg ons op

Colofon

De POD MI (Programmatorische federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie) werd in 2003 opgericht om een menswaardig bestaan te waarborgen voor iedereen die in armoede leeft. Sinds meer dan 10 jaar verdedigen wij het recht op maatschappelijke integratie, door een menswaardig leven trachten te bieden aan de personen die tussen de mazen van het net van de sociale zekerheid vallen en die in bestaansonzekerheid leven.

In kader van deze missie verzorgt de POD MI verschillende publicaties gericht op wetenschappelijk onderzoek over Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding.

Hoofdredactie

Jan Surquin

Redactie

Jan Surquin

Verantwoordelijke Uitgever

Helena Bex, Voorzitter POD Maatschappelijke Integratie a.i.

Auteursrecht

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de POD Maatschappelijke Integratie.

Uitsluiting aansprakelijkheid

De POD Maatschappelijke Integratie sluit iedere aansprakelijkheid voor schade als gevolg van druk- en zetfouten uit.

Voorwoord

Dit rapport schrijft zich in binnen de monitoringsstrategie van het vierde federale plan tegen armoede en ongelijkheid. Deze strategie bestaat uit drie niveaus. Allereerst worden de 141 acties individueel opgevolgd binnen de schoot van het Netwerk Federale Armoedeambtenaren. Daarnaast vindt ook een macro-evaluatie plaats die de zeven opvolgindicatoren in het kader van de EU-2030 doelstellingen in kaart brengt. Deze evaluatie is te volgen via volgende link: <https://armoedecijfers.be/topic/macroniveau>.

Deze studie op mesoniveau biedt een antwoord op de thematische opbouw van het federaal plan. Per thematisch domein werden sleutelindicatoren geïdentificeerd die in lijn liggen met de formulering van doelstellingen in het federaal plan. Dit staat ons toe om nauwkeuriger de evolutie van deze doelstellingen te kunnen opvolgen.

Via volgende link kan het federaal plan geraadpleegd worden: <https://www.mis.be/nl/themas/bestrijding-van-armoede/instrumenten-ter-bestrijding-van-armoede/het-federaal-plan-0>.

Tot slot zijn nog enkele opmerkingen omtrent veelgebruikte indicatoren in acht te nemen:

- EU-SILC: door een hervorming van de EU-SILC-enquête is er een breuk in de cijferreeks in 2019. Hierdoor zijn de cijfers vanaf 2019 niet vergelijkbaar met die van eerdere jaren. Door de impact van de COVID-19-crisis zijn de resultaten voor 2020 moeilijk vergelijkbaar met die van 2019.
- Enquête naar arbeidskrachten: door een hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten (EAK) is er een breuk in de cijferreeks in 2021. Hierdoor zijn de cijfers vanaf 2021 niet vergelijkbaar met die van eerdere jaren.

Meso-indicatoren Federaal Plan tegen armoede en ongelijkheden

Pijler 1: Armoede voorkomen en vroegtijdig opsporen

Non take up rechten

- Share of unemployed working-age population receiving any benefit among people at-risk-of-poverty before social transfers, by most frequent activity status (16-64) in Belgium, 2021 (%)

2021
91,3

Bron: [Monitoring framework on access to social protection](#)

Schulden

- Achterstallige betalingen basisbehoeften - percentage personen dat leeft in een gezin met ten minste twee achterstallen voor één of meerdere basisbehoeften (facturen voor elektriciteit, water, gas, huur, hypothecaire lening, gezondheidszorg)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
22,8	19,7	16,2	15,4	14,1	11,8	10	8,3	7,2	11,9

Bron: [Achterstallige betalingen voor basisbehoeften | Armoedecijfers.be](#)

- Overmatige schuldenlast van de gezinnen – België (personen met een collectieve schuldenregeling in procent van 18-jarigen en ouder)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1,04	1,08	1,08	1,06	1,03	0,97	0,91	0,81	0,72	0,64

Bron: [indicators.be](#)

Vroegtijdige detectie

- Onmogelijkheid om een onverwachte uitgave te doen – België – Percentage Belgen

2020	2021	2022	2023	2024
23,3	22,3	22,7	21,5	21,5

Bron: [Statbel](#)

Pijler 2: Inzetten op duurzame werkgelegenheid als essentiële hefboom in de strijd tegen armoede en een waardig leven garanderen door toegang tot sociale bescherming te bieden

Werk

- Armoederisico van personen in huishoudens met een zeer lage werkintensiteit, percentage

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
58,5	64,8	69,1	71,8	63,3	59,5	56,1	60	52,6	50,9

Bron: <https://armoedecijfers.be/topic/armoederisico-naar-bevolkingscategorie>

- Werkenden met armoederisico naar gezinssituatie - percentage werkenden met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het equivalent nationaal mediaan inkomen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gezinssituatie > Alleenstaande	6,6	6,9	6,1	7,2	7,2	6,7	6,8	4,6	8,3	6,7
Gezinssituatie > Koppel met 2 kinderen	3,1	4,1	2,8	3,2	3,5	3,1	2	3,2	3	3,3

- Werkenden met armoederisico naar opleidingsniveau, percentage

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opleidingsniveau > Laag opleidingsniveau	9,2	10	12,2	14,2	12	12,4	12,1	10,2	14,7	8,9
Opleidingsniveau > Gemiddeld opleidingsniveau	5,8	6,2	6,2	5,9	5,5	4,9	4	4	5,9	6,4
Opleidingsniveau > Hoog opleidingsniveau	2,6	2,4	2,3	2,4	2,5	2,1	2,4	2,4	2,4	2,4

- Werkenden met armoederisico naar soort tewerkstelling, percentage

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Soort tewerkstelling > Voltijds	3,6	3,6	4	4,4	4	3,2	2,7	2,8	3,4	3,2
Soort tewerkstelling > Deeltijds	7,8	9	9,8	8,1	7,6	8,3	9,3	7	7,8	7,6

Bron: <https://armoedecijfers.be/topic/werkenden-met-armoederisico>

- Werkgelegenheidsgraad - percentage bevolking 20-64 jaar

2018	2019	2020	2021	2022	2023
69,7	70,5	70,0	70,6	71,9	72,1

- Werkgelegenheidsgraad per opleidingsniveau - percentage bevolking 20-64 jaar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Laag	45,6	46,3	45,6	44,7	46,2	46,8
Midden	69,0	69,8	68,1	67,5	68,3	68,2
Hoog	83,5	83,8	83,6	84,1	85,1	85,8

- Opvolging SPI-gerechtigden

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
10231	13371	17288	19984	21542	18926	21836	23313	26465	27128

Opleiding

- Vroegtijdige schoolverlaters - percentage jongeren tussen 18 en 24 jaar dat geen onderwijs volgt en dat ten hoogste een diploma lager middelbaar onderwijs heeft

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
9,8	10,1	8,8	8,9	8,6	8,4	8,1	6,7	6,4	6,2

Bron: [Vroegtijdige schoolverlaters | Armoedecijfers.be](#)

- NEET – percentage jongeren tussen 15 en 24 jaar zonder werk, opleiding of vorming

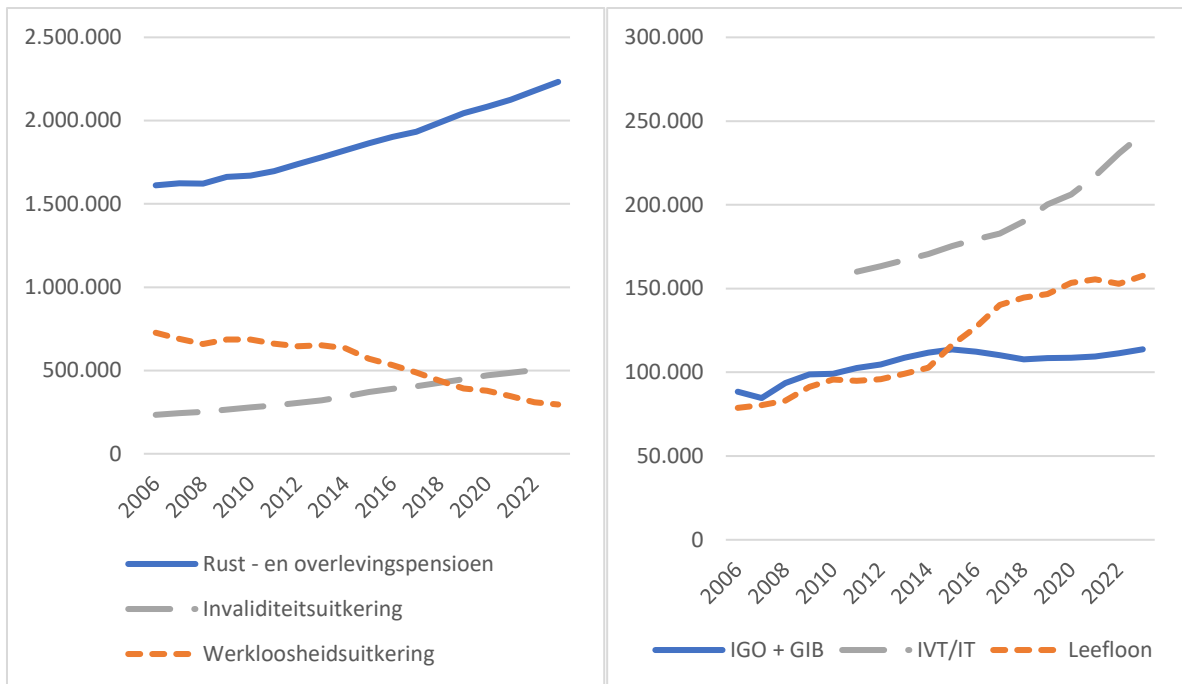
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
12	12,2	9,9	9,3	9,2	9,3	9,2	7,4	6,6	6,7

Bron: [NEET \(jongeren zonder werk, opleiding of vorming\) | Armoedecijfers.be](#)

Sociale Zekerheid

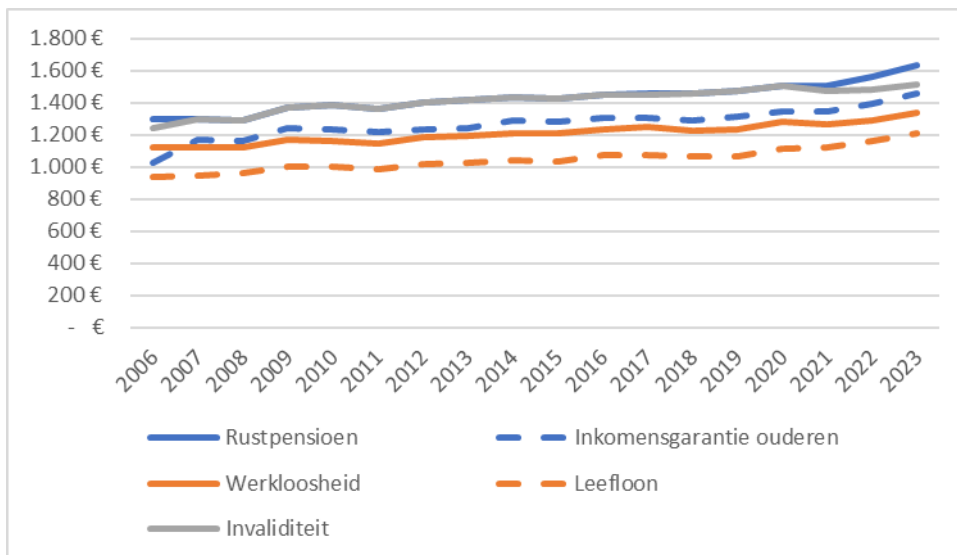
- Trends in de take-up van bepaalde uitkeringen (in aantal personen), België, 2006-2023

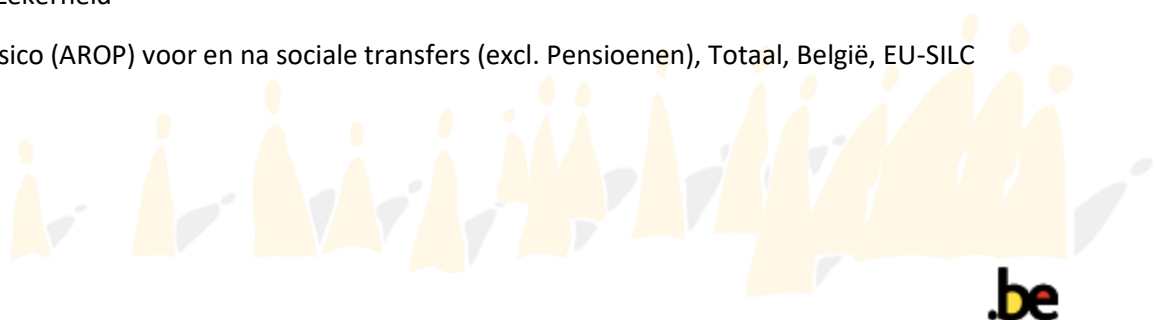
Bron: RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid, POD Maatschappelijke Integratie. Noten: De cijfers over de rust-en overlevingspensioenen hebben enkel betrekking op werknemers (en dus exclusief ambtenaren en zelfstandigen). De inkomensgarantie voor ouderen (IGO) omvat zowel het aantal begunstigten met een IGO-uitkering als het aantal begunstigten met een gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB, de vorige IGO). Het aantal personen met een invaliditeitsuitkering is de som van het aantal personen met een invaliditeitsuitkering onder werknemers en zelfstandigen. De afkortingen IVT en IT staan respectievelijk voor 'inkomensvervangende tegemoetkoming' en 'Integratietegemoetkoming' en zijn tegemoetkomingen specifiek voor personen met een handicap.

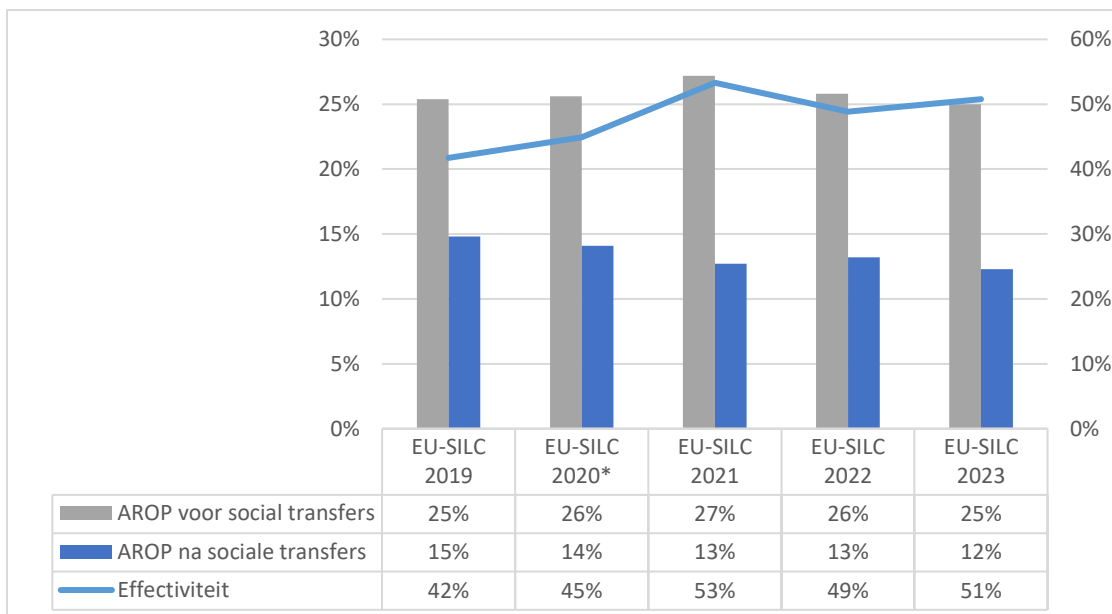
- Koopkrachtevolutie van minimumuitkeringen voor een alleenstaande (euro; in prijzen 2023), 2006-2023

Bron: FOD Sociale Zekerheid

- Armoederisico (AROP) voor en na sociale transfers (excl. Pensioenen), Totaal, België, EU-SILC 2019-2023

Bron: EU-SILC, Eurostat, Statbel. Berekeningen : FOD Sociale Zekerheid

Pijler 3: de emancipatie en inclusie van iedereen in een veranderende samenleving waarborgen

Gezondheid

- Uitstellen van gezondheidszorg(en) omwille van financiële redenen, percentage personen met risico op armoede

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
19.6	19.2	19.6	22.6	18.7	15.9	13.7	12.8	14.9	12,3

Bron: [Uitstellen van gezondheidszorg\(en\) omwille van financiële redenen | Armoedecijfers.be](#)

- Negatieve inschatting van de eigen gezondheid, percentage personen met risico op armoede

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
42	40,6	37,4	39,5	39,6	39,8	37,9	39,3	37,5	35,6

Bron: [Negatieve inschatting van de eigen gezondheid | Armoedecijfers.be](#)

Huisvesting

- Overmatige woonkosten, percentage personen met risico op armoede

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
37,6	38,7	35,5	36,5	32,6	34	33,3	31,7	33,9	33,2

Bron: [Overmatige woonkosten | Armoedecijfers.be](#)

- Huisvestingdeprivatie, percentage personen met risico op armoede

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
47,5	51,8	49,2	47,7	45,4	43,5	41,8	42,3	42,5	43,2

Bron: [Huisvestingsdeprivatie | Armoedecijfers.be](#)

- Armoederisico naar huurder/eigenaar, percentage

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Armoederisico naar huurder/eigenaar > Eigenaar	8,1	7,6	8,7	9	8,2	7,7	7,4	7,6	7,1	7,1
Armoederisico naar huurder/eigenaar > Huurder	32,8	36	36,2	37,1	32,3	31	26,5	29,1	26,3	22,7

Bron: [Armoederisico naar huurder/eigenaar | Armoedecijfers.be](#)

Energie

- Onmogelijkheid om je huis adequaat te verwarmen

Naar armoederisico, percentage:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totale bevolking	5,8	5,4	5,2	4,8	5,8	5,2	3,9	4,1	3,5	5,1
Personen met risico op armoede	18,4	18,3	14,8	16,2	20,1	18,5	13,2	12,6	10,5	12,0

Naar gezinstype, percentage:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alleenstaande met afhankelijke kinderen	15,1	13,3	12,3	10,8	12,2	12,8	8,2	8,0	7,8	12,4
Twee volwassenen, twee afhankelijke kinderen	2,4	2,4	4,0	2,0	3,8	2,1	2,4	2,2	1,7	2,3

Bron: [Eurostat](#)

- Aantal begunstigen sociaal tarief

Op 01/01/2023 ontvingen 977.266 gezinshoofden een verhoogde tegemoetkoming. In april 2023 ontvingen 923.533 van deze cliënten een sociaal tarief voor energie.

Vanaf 1 juli 2023 geeft het recht op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) geen recht meer op het sociaal tarief voor energie.

Justitie

Bron: FOD Justitie op basis van gegevens OVB (orde van Vlaamse Balies) en OBF (ordre des barreaux francophone et germanophone)

- Aantal personen die met succes beroep hebben kunnen doen op juridische tweedelijnsbijstand – aantal afgesloten zaken juridische tweedelijnsbijstand

2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
189.339	193.223	196.820	215.240	221.143	240.652

Opgelet: Dit betreft het aantal afgesloten zaken en niet het aantal unieke begunstigden. Een begunstigde kan dus betrokken zijn meerdere afgesloten zaken.

Digitale kloof

Bron: Koning Boudewijnstichting

- Ongelijke digitale vaardigheden

	België	Minder dan 1.400€	Meer dan 3.200€	Kloof
Niveau digitale kwetsbaarheid	40%	59%	26%	33%

- Ongelijke toegang tot digitale technologieën

	België	Minder dan 1.400€	Meer dan 3.200€	Kloof
Geen internetverbinding thuis	6%	11%	1%	10%

- Ongelijk gebruik van essentiële dienstverlening

	België	Minder dan 1.400€	Meer dan 3.200€	Kloof
Niet gebruik e-administratie	23%	30%	13%	17%

